

POZNÁMKY K MRAVENČÍ ZVÍŘENĚ DOLNÍHO TOKU OSLAVY.

VLADIMÍR ŠILHAVÝ.

Ve svých pracích, pojednávajících o fauně mravenců z různých částí třebešského okresu, jsem poukázal na zajímavost některých lokalit a na neobyčejně velké bohatství forem této čeledi *Hymenopter*. Ačkoliv okres třebešský leží již v Českomoravské vysočině, umožnily jeho dva hlavní toky Jihlavka a Oslava pronikání forem jižních poměrně hluboko do vysočiny. Koryto Jihlavky i Oslavy protéká v dolních částech hlubokým údolím a obě řeky tvoří četné zákruty, takže zvířena teplotně zde nachází vhodné podmínky životní.

Není účelem této zprávy podati výčet forem mravenců, kteří byli v poříčí Oslavy nalezeni, chtěl bych jen nastíniti kvantitativní složení a celkový ráz fauny mravenců hlavně dolního toku, v okolí Ketkovic. Již ve své práci o mravencích na hadcové stepi u Mohelna jsem se zmínil o odlišném charakteru osídlení mravenci těchto dvou lokalit.

V březnu 1936 zastavil jsem se na své vycházce do Mohelna na stráni pod „Vyhlídkou“ u Ketkovic, ležící nad zákrutem Oslavy, která tam vytváří t. zv. „Čertův jazyk“. Na ploše asi 200 čtverečních metrů, porostlé hlavně duby, našel jsem pod břidlicovými deskami celkem 85 kolonií mravenců. Z nich patřilo druhům :

<i>Formica gagates</i> LATR.	12 kolonií,
<i>Tetramorium caespitum</i> L.	12 kolonií,
<i>Myrmica scabrinodis</i> NYL.	9 kolonií,
<i>Formica fusca fusca</i> L.	7 kolonií,
<i>Aphaenogaster subterranea</i> LATR.	6 kolonií,
<i>Lasius emarginatus</i> OLIV.	5 kolonií,
<i>Plagiolepis pygmaea</i> LATR.	5 kolonií,
<i>Lasius niger alienus</i> FÖRST.	4 kolonie,
<i>Leptothorax tuberum unifasciatus</i> LATR.	4 kolonie,
<i>Lasius flavus flavus</i> FABR.	4 kolonie,
<i>Solenopsis fugax</i> LATR.	3 kolonie,
<i>Formica sanguinea</i> LATR.	3 kolonie,
<i>Camponotus ligniperda</i> LATR.	2 kolonie,
<i>Formica rufibarbis</i> FABR.	2 kolonie,
<i>Lasius umbratus mixtus</i> NYL.	2 kolonie,
<i>Messor structor</i> LATR.	1 kolonie,
<i>Tapinoma erraticum</i> LATR.	1 kolonie,
<i>Camponotus maculatus aethiops</i> Latr.	1 kolonie,

Formica rufa rufa L . . . . . 1 kolonie,
Formica fusca rubescens FOR. . . . . 1 kolonie.

Z tohoto jednoho vzorku nemůžeme ovšem soudit na celkové osídlení celého poříčí Oslavy, přesto však nám aspoň nastiňuje charakter celé této biocoenosis: je tam nápadné velké množství kolonií druhů *Formica gagates* a *Aphaenogaster subterranea*. Jednu neobyčejně velikou kolonii posledního druhu jsem našel pod plochou břidlicovou deskou měřící skoro čtvereční metr.

Z celkového počtu kolonií usídlených na prozkoumané ploše jest 38, to jest 42·32%, územního původu pontického, 9 pontomediterranního, 9 euromeridionálního (viz J. KRATOCHVÍL: Rozbor mravenčí zvířeny Pavlovských vrchů - Práce Mor. Přír. Spol. 1936, svaz. X, spis 2.), a 8 mediterranního.

Rozdíl v osídlení strání Oslavy a stepi mohelnské je diktován odlišným charakterem biotopu, *Formica gagates* je druhem, žijícím hlavně na lokalitách stíněných a vlhčích, na rozdíl od mravence *Messor structor*.

Spodní lesnatá část údolí Oslavy stála by jistě za důkladnější zpracování co se týká mravenčí zvířeny, neboť mimo jmenované hojnější formy byli zde nalezeni jediněle Soudkem některé mravenci velice významní, jako *Ponera coarctata* var. *testaceu* Em., *Myrmecina graminicola* LATR., *Stenammina westwoodi* WESTW., *Formica exsecta e. exsecta* NYL., *Camponotus maculatus aethiops* var. *marginata* LATR. u Ketkovic, v hornějším toku u Náměště *Leptothorax tuberum corticalis* SCHENCK a *L. t. affinis* MAYR. Od soustavného průzkumu oslavských strání by se dal očekávat nález ještě mnohých zajímavých forem našich mravenců. Bylo by vůbec záhodno prozkoumat tuto část Oslavy co nejdříve po všech stránkách, poněvadž je projektována stavba údolní přehrady právě pod Ketkovicemi, kterou většina lokalit bude zničena.

BEMERKUNGEN ZUR AMEISENFAUNA DES UNTEREN OSLOVA-FLUSSES.

Ich habe am Talabhänge des Oslava-Flusses bei Ketkovice (Westmähren) auf der Fläche von ca. 200 M im März 1936 im ganzen 85 Ameisenkolonien gefunden, die den 20 verschiedenen Formen gehörten. Im tschechischen Texte gebe ich ein Verzeichnis der festgestellten Formen sowie die Zahl ihrer Kolonien auf der durchgeforschten Fläche an. Charakteristische Arten dieses Standortes sind *Formica gagates* und *Aphaenogaster subterranea*.